

У проекті асоційованих шкіл визначено чотири головних теми, в рамках яких кожна школа може вибрати для себе одне або декілька напрямів. В інструктивних документах щодо організації діяльності рекомендується обрати і планувати роботу відповідно з темами Міжнародного року або Міжнародного десятиліття (проголошених ООН або ЮНЕСКО), а також приурочувати основні заходи Міжнародним дням, а саме:

Перша тема – «Глобальні виклики і діяльність ООН щодо їх вирішення». Зі списку глобальних проблем (світ, голод, хвороби, безробіття, неграмотність, забруднення навколишнього середовища, культура меншин, народонаселення та ін.) навчальний заклад обирає одну і вивчає її прояви на місцевому, національному та міжнародному рівнях; що робить для вирішення цієї проблеми ООН (або її спеціалізовані установи) і що планується зробити в майбутньому. Проводяться дебати, як ця проблема відбивається на конкретних людях і що можна зробити для її вирішення.

Друга тема – «Права людини, демократія і терпимість». У якості відправної точки школи часто обирають вивчення «Загальної декларації прав людини», «Декларації прав дитини», «Конвенції з прав дитини», або діяльність у рамках програми ЮНЕСКО «на шляху до культури миру».

Третя тема – «Вивчення взаємодії культур». В рамках цієї теми відкривається велике поле для діяльності в плані міжнаціональної взаємодії та взаємодії культур; вивчення звичаїв і традицій, а також формування сучасного світогляду на основі духовного зв'язку поколінь. Можна організувати порівняльні виставки та фестивалі спільно із зарубіжними школами. Діяльність ЮНЕСКО щодо збереження всесвітньої спадщини можна порівняти з роботою на місцевому та національному рівні.

Четверта тема – «Проблеми навколишнього середовища». Цей напрямок дозволяє вивчити міжнародну діяльність у галузі збереження навколишнього середовища і співвідносити її з вирішенням проблем на місцевому рівні. Дослідження проводяться в області забруднення ґрунту, води і атмосфери, вивчення джерел енергії, збереження рідкісних видів тваринного світу. Зазвичай навчальні заклади організують екскурсії на природу, відвідування заповідників, участь в акціях по захисту навколишнього середовища та літні молодіжні табори.

Отже, сьогодні проект асоційованих шкіл ЮНЕСКО – один із найбільш успішних і тривалих проектів ООН. Такі школи у світі та Україні – це навчальні заклади, які мають власне бачення і власні реальні дії на шляху до вирішення глобальних проблем людства. Асоційовані школи обмінюються досвідом, діти отримують навички спілкування, розробляються спільні міжнародні проекти, делегати представляють на різних форумах свої країни демонструючи таким чином можливості і позитивні результати спільної діяльності у вирішенні глобальних проблем.

Підсекція політології та державного управління

УДК 94:323(=411.16)(569.4)

СОЦІОКУЛЬТУРНА АДАПТАЦІЯ ЄВРЕЇВ-ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ ТРЕТЬОЇ АЛІЇ У ПАЛЕСТИНИ

І. А. Зайченко

«Національний осередок» єврейського народу в Палестині – приклад переселенського суспільства, сформованого хвилями масових міграцій, що почалися в 1882 р. Унікальна історія збирання «народу без землі» на історичній батьківщині стає тим цікавішою для дослідження, що репатріація до Ізраїлю відбувається і донині.

Третя алія («сходження на Сіон», переселення євреїв до Ерец-Ізраель на постійне проживання; група євреїв, що прибула в Ерец-Ізраель з певної країни чи в певний проміжок часу, наприклад, перша алія, німецька алія). 1919–1923 рр. – період в процесі новітнього єврейського державотворення, що започаткував відмінні від попереднього механізм збирання євреїв у Святій землі та практики їх соціокультурної адаптації.

У зазначений період відбулося юридичне оформлення британського мандата на Палестину (липень 1922 р.) та повноцінна розбудова «єврейського національного осередку» («Jewish National Home»), проголошеного у Декларації Бальфура (листопад 1917 р.). Крім того, офіційна документація, діловодство створених у підмандатній Палестині інституцій, що займалися виробленням імміграційного законодавства, дозволило вперше (з часів фактичного початку імміграції в 1882 р.) зафіксувати кількість переселенців, країни-донори, шляхи розселення колоністів, рееміграцію тощо.

Зауважимо, що збільшенню кількості масових потоків мігрантів у Палестину сприяв, зокрема, «закон Діллінгхема», що набув чинності у США в 1921 р. мав відверто рестрикційний характер. Закриті «гостинні ворота нового світу» спрямували емігрантський потік євреїв до Палестини (до цього він складав лише 2,17 % у Палестину, 78 % – у США). Крім того, впродовж 1922–1923 рр. мореплавні компанії, що перевозили єврейських емігрантів з різних куточків Європи до Палестини, знизили вартість квитків на 40–50 %, що позитивно позначилося на еміграційній кон'юнктурі і зумовило зростання кількості переселенців. Незмінним залишався той факт, що як і в попередні роки, учасники третьої алії були представлені переважно вихідцями з Росії та Східної Європи.

Отже, згідно відомостей, представлених у звіті Королівської комісії щодо Палестини в липні 1937 р., на 31 березня 1919 р. загальна кількість населення країни складала 647 850 осіб, з них: 515 000 (79 %) – мусульмани, 65 300 (10 %) – євреї, 62 500 (9,6 %) – християни, 5 050 (1,4 %) – інші. Потік переселенців до Ерец-Ізраель у наступний рік – близько 10 000 осіб – виявився набагато більший, ніж Палестина була здатна абсорбувати з економічної точки зору.

Зауважимо, що паралельно «збиранню» єврейського народу силами сіоністських фондів відбувалося збирання, в тому числі, землі: з 1899 до 1920 р. площа єврейських поселень у Палестині збільшилася з 247 до 650 тис. дунамів [1 дунам = 0,001 кв. км.]. Сільськогосподарські поселення – саме таку практику і традицію інтеграції до трудових відносин у Палестині напрацювали переселенці. Та слід визнати, що перший етап цієї інтеграції (1882–1904 рр.) – дотаційний за своїм характером (фінансувався за рахунок палестинофільських груп та окремих філантропів), – виявився провальним. В умовах незвичного клімату та відсутності необхідних навичок перші переселенці, які жили за рахунок постійних субсидій і «опіки» з діаспори, використовували працю арабів-фелахів, а велика кількість заснованих поселень була покинута. Наприклад, кожен єврейський поселенець у Зікрон-Якові забезпечував роботою 3–4 арабські родини. Лідер культурних сіоністів Ашер Гінцберг (Ахад га-Ам) називав ці поселення «не колоніями, а позорищем».

Поряд з проблемами географічного й кліматичного роду, з якими зіткнулися переселенці в Палестині, на них очікував ще й вкрай недоброчливий прийом з боку місцевої релігійної єврейської громади, що існувала переважно за рахунок пожертв з боку одновірців з-за кордону. Тож учасники третьої алії (здебільшого неодружені юнаки та дівчата, середній вік котрих складав 17,5 років) почали створювати кібуци (до кінця 1922 р. їх налічувалося 46), що відповідали їх соціальним ідеалам: справедливе суспільство, засноване на повній рівності і колективній власності; зв'язок із землею, загублений за дві тисячі років розсіяння; гармонія з національними та релігійними традиціями.

У свою чергу зауважимо, що колонізація не означала насильницького підкорення місцевого арабського населення: розділ між представниками двох народів на ринку праці

стався пізніше, коли запекле протистояння арабів єврейській імміграції унеможливило продовження будь-якої конструктивної співпраці між ними.

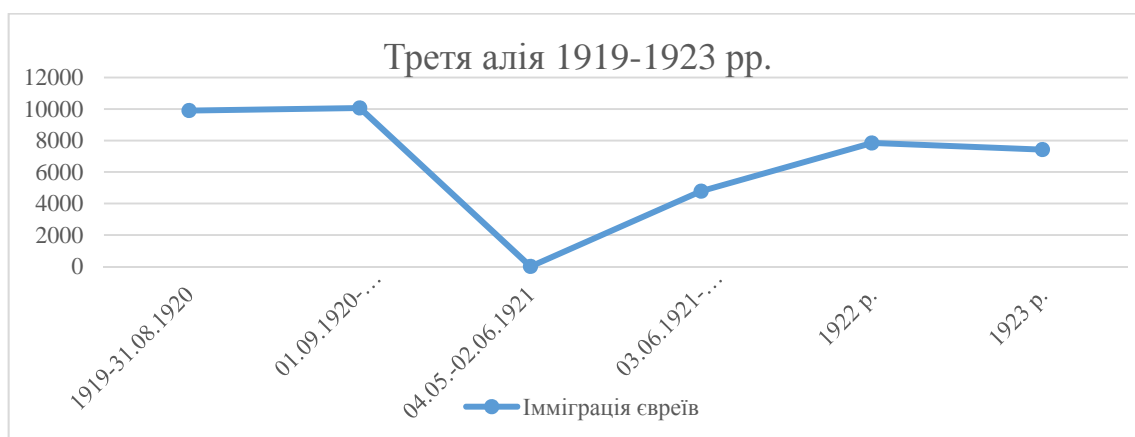

Рис. 1. Третя алія 1919–1923 рр.

Синхронно кібуцному руху євреї інтегрувалися у суспільно-політичне життя підмандатної Палестини, створюючи розгалужену систему представницьких органів громади. Та серед найуспішніших проектів слід вважати заснування міста Тель-Авів (будівництво почалося в 1909 р.), яке дуже швидко випередило Єрусалим по загальній чисельності населення та стало символом єврейства нового типу, незгодного з розсіянням і бездержавністю. У 1923 р. редакція і типографія газети «Хадашот га-Ерец» («Новини (святої) землі»), що існує і дотепер, переїхали до Тель-Авіва, що успадкував від Єрусалима статус центра єврейської журналістики і книгодруку в Палестині. Крім того, впродовж 1918–1925 рр. завершилося будівництво Єрусалимського університету, пізніше у Хайфі почав працювати технічний університет Технійон. Саме у такий спосіб відбулося практичне поєднання концепції продуктивізації праці (кібуци) та національного відродження єврейського народу в Палестині.

Перепис населення Палестини від 31 грудня 1922 р. дозволяє зафіксувати збільшення кількості єврейської громади в країні до 83 800 осіб, що однак по відношенню до загальної кількості населення – 763 600 чол. – складало лише 11%. Третя алія (див. рис. 1) не призвела до вагомого збільшення кількості єврейського населення у Палестині – у відсотковому відношенні це ріст становив лише 1%. Однак, якісне наповнення процесу переселення і незворотне зростання «національного осередку» (попри рееміграцію та невисокий у порівнянні з мусульманами темп природного приросту населення) заклали ґрунт для національно-державного будівництва в Ерец-Ізраель у подальші роки.

УДК С562.21.3

ВОЛОНТЕРСТВО І ДОВІРА

В.Ф.Кокорський

Однією з проблем розвитку вітчизняного соціуму є формування громадянської політичної культури. Як зазначають дослідники трансформаційних процесів, саме її стан суттєво впливає на становлення сучасних інститутів політичної системи, і тільки вона робить демократію усталеною. Визначаючи культурні цінності, що сприяють розвитку